Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Nekane Ibazeta Solabarrieta

Ondarroa, Bizkaia
(1925-2014)

Aurkibidea

Biografia

Ipar kalean jaio zen 1925. urtean 8 neba-arrebatako familia batean. Gurasoak ere Ondarroakoak zituen, aita gerratean preso egondakoa. Umetan gutxi joan ei zen eskolara, ez baitzen bere gustukoa. Bere ahizpa gazteenarekin, Miren Lorerekin, gogoratu ditu umetako garaiak, jolasak, gerraren ondorioak, erlijioaren indarra, gaztetako ibilerak, erremedio naturalak...

Zintak

OND-029

- **Proiektua**: Lea-Artibaiko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Goiria Mendiolea, Nerea
- **Data**: 2011-09-30
- **Iraupena**: 61 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Goiria Mendiolea, Nerea

OND-030

- **Proiektua**: Lea-Artibaiko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Goiria Mendiolea, Nerea
- **Data**: 2011-09-30
- **Iraupena**: 63 min
- **Euskarria**: Bideo digitala

OND-031

- **Proiektua**: Lea-Artibaiko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Goiria Mendiolea, Nerea
- **Data**: 2011-09-30
- **Iraupena**: 41 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Unamuno, Arianne

Pasarteak

1. Euskal izenak kendu

- **Erref**: OND-029/002
- **Iraupena**: 0:01:41. **Hasi**: 00:04:33. **Bukatu**: 00:06:14
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:
Gerra denboran eta ostean euskal izenekin arazoak izan zituzten. Nekaneri "María Dolores" deitzen zioten eskolan eta Miren Loreri "Florita". Beraien nebari "Bitor" izenagaz sinatu zuelako atentzioa deitu zieten.

2. Bandera eta geziak janztera behartuta

- **Erref**: OND-029/003
- **Iraupena**: 0:01:40. **Hasi**: 00:06:14. **Bukatu**: 00:07:54
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco

Laburpena:
Gerra denboran paparrean Espainiako bandera txikia jartzera behartu zuten. Gero falangeko geziak jarri behar izan zituzten.

3. Soldaduen beldur gauzak erre edo ezkutatu

- **Erref**: OND-029/004
- **Iraupena**: 0:02:30. **Hasi**: 00:07:54. **Bukatu**: 00:10:24
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco

Laburpena:
Gerra garaian, soldaduak etxez etxe joaten ziren arakatzera. Liburuak, poxpolin arropak eta gainerakoak erre egiten zituzten beldurrez, baina beraien amak erre beharrean, koltxoian gorde zituen. Pregoia zabaldu zuten etxeetan zituzten gauzak entregatzeko. Beste alderdikoa zen emakume batek abisatu zien ordurako abertzaleek gauzak erre zituztela.

4. Erreketeak ohe bila

- **Erref**: OND-029/005
- **Iraupena**: 0:01:42. **Hasi**: 00:10:24. **Bukatu**: 00:12:06
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco
- Politika » Jarrera politikoak » Erreketeak

Laburpena:
Erreketeak etxerik etxe joan ziren ate joka ohe bila. Beraienera ere joan zen behin bat mozkor-mozkor etxez erratuta.

5. Egur bila

- **Erref**: OND-029/006

- **Iraupena**: 0:01:41. **Hasi**: 00:12:06. **Bukatu**: 00:13:47
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:
Gerraostean, Nekane mendira joaten zen egur bila. Karga handia izaten zen beraientzat.

6. Gerrako babeslekua

- **Erref**: OND-029/007
- **Iraupena**: 0:02:48. **Hasi**: 00:13:47. **Bukatu**: 00:16:35
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:
Gerrako babeslekua etxe azpiko denda bat zen. Momentu horietako kontuak kontatzen dituzte.

7. Eskolak-ihesi

- **Erref**: OND-029/008
- **Iraupena**: 0:02:03. **Hasi**: 00:16:35. **Bukatu**: 00:18:38
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:
Nekanek eskolak-ihesi (sasieskola) asko egiten ei zituen. Maistrak joanez gero asko ikasiko zuela esan zion. Ez zitzaion batere gustatzen. Gauza asko kantatzen ikasten zituzten. Behin aitak eskolaraino jarraitu zuen bertara zihoala ziurtatzeko.

8. Neba-arreben arteko haserreak

- **Erref**: OND-029/009
- **Iraupena**: 0:01:45. **Hasi**: 00:18:38. **Bukatu**: 00:20:23
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak

Laburpena:
Hainbeste mutilen artean etxeko lanak Nekanek egiten zituen. Arazorik eta haserrerik ez izateko etxetik atera behar izaten zituzten nebak. Behin neba batek zinemako programak-edo apurtu zizkion eta Nekanek berari zesta-puntako xistera.

9. Umetako jolasak I

- **Erref**: OND-029/010
- **Iraupena**: 0:02:34. **Hasi**: 00:20:23. **Bukatu**: 00:22:57
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Jolasak: poto-potoka, pongolak...

10. Jangela sozialak

- **Erref**: OND-029/011
- **Iraupena**: 0:04:35. **Hasi**: 00:22:57. **Bukatu**: 00:27:32
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Erreketeek jantoki sozialean jatekoa ematen zuten. Bertan izandako bizipenak dakartza gogora Nekanek. Falangekoak ere ematen zuten jaten.

11. Bala galduak

- **Erref**: OND-029/012
- **Iraupena**: 0:01:07. **Hasi**: 00:27:32. **Bukatu**: 00:28:39
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:
Gerra zibilean, Miren Lore umea zen eta Nekane neskatila; garai hartan, kalean zehar bala galduak zeuden, batetik besterako balak.

12. Umetako jolasak II

- **Erref**: OND-029/013
- **Iraupena**: 0:01:00. **Hasi**: 00:28:39. **Bukatu**: 00:29:39
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Normalean neskak neskekin eta mutilak mutilekin aritzen ziren jolasean. A la banderaka, txintxirrikan...

13. Andrakiletak

- **Erref**: OND-029/014
- **Iraupena**: 0:01:12. **Hasi**: 00:29:39. **Bukatu**: 00:30:51

- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
"Andrakiletak" (panpinak) ikusi baino ez zituen egiten Nekanek. Bat izan zuen, baina euriaren apurtu egin zitzaion. Gerraostean dena aberatsentzat ei zen.

14. Jatekoaren truke mandatuak egin

- **Erref**: OND-029/015
- **Iraupena**: 0:01:01. **Hasi**: 00:30:51. **Bukatu**: 00:31:52
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak

Laburpena:
Nekane bi emakumeren etxera joaten zen gaztetan mandatuetan-eta laguntzera, horiek Gabonetan ematen zieten jeneroaren truke. Leihotik kantin bat eskegitzen zuten mandatuak bertan jartzeko.

15. Lehengusua takoiarekin jo

- **Erref**: OND-029/016
- **Iraupena**: 0:02:48. **Hasi**: 00:31:52. **Bukatu**: 00:34:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak

Laburpena:
Nekanek beraien lehengusu batekin izan zuen liskarra kontatzen du. Takoi altuko zapata batekin jo zuen eskuan lehengusua bere beldur zen eta.

16. Mezaren garrantzia eta debekuak

- **Erref**: OND-029/022
- **Iraupena**: 0:03:05. **Hasi**: 00:42:27. **Bukatu**: 00:45:32
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Nekaneri eskola ez zitzaion gustatzen, baina dotrina bai. Mezara asko joan behar izaten ziren, askotan lo egiten zuten. Mojen ikastetxean puntuak lortzen zituzten mezara joanez gero. Nekanek herriko eskolan ikasi zuen eta ez zuten mezara joateko derrigortasunik. Mezara ezin zitekeen edozelan jantzita joan: eskotearekin, galtzerdi gabe...

17. Meza orduak eta egunak

- **Erref**: OND-029/023
- **Iraupena**: 0:02:47. **Hasi**: 00:45:32. **Bukatu**: 00:48:19
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Beraien etxean amak derrigortzen zien mezara joateko. Egun seinalatu batzuetan, berean behin baino gehiagotan joaten ziren. Astegunez goizeko 7etan izaten zen lehena, eta domeketan 6etan. Komulgatzeko baraurik joan behar izaten zuten.

18. Mezara arrain usainagaz

- **Erref**: OND-029/024
- **Iraupena**: 0:01:56. **Hasi**: 00:48:19. **Bukatu**: 00:50:15
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Domeka goizetan sarritan lanetik zuzenean joaten ziren mezara arrain usain handiarekin. Don Manuelek atzealdetik aurrera pasatzeko eskatzen zien. Amak beti esaten zien: "Mezatxu batek ze kalte eingo dau ba!"

19. Neba erretako elizara laguntzera joan eta bertan hil

- **Erref**: OND-029/025
- **Iraupena**: 0:01:31. **Hasi**: 00:50:15. **Bukatu**: 00:51:46
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak

Laburpena:
Berriatuko elizak su hartu zuen 1945. urte inguruan. Beraien neba bertara joan zen laguntzera eta teila bat-edo jausi eta bertan hil zen. Bera ez zen mezara asko joatekoa, baina egun hartan bertan harrapatu zuen elizak.

20. Konfesatu eta komulgatu

- **Erref**: OND-029/026
- **Iraupena**: 0:02:22. **Hasi**: 00:51:46. **Bukatu**: 00:54:08
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Beste batzuk

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Komulgatzeko konfesatu egin behar izaten zuten. Pazkotan konfesatzerakoan txartela ematen zien eta komulgatzeko txartela eman behar izaten zuten froga-agiri bezala. Nekanek behin komulgatu aurretik azukre-koskorra jan zuenez ezin izan zuen komulgatu.

21. Meza latinez; sermoiak

- **Erref**: OND-029/028
- **Iraupena**: 0:01:59. **Hasi**: 00:54:17. **Bukatu**: 00:56:16
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Euskara » Beste hizkuntzak eta hizkerak

Laburpena:
Mezak latinez izaten ziren eta ez zuten piperrik ere ulertzen. Sermoiak, ostera, ondo ulertzen ziren.

22. Zentsura zineman

- **Erref**: OND-029/030
- **Iraupena**: 0:02:43. **Hasi**: 00:57:47. **Bukatu**: 01:00:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Aisia » Kultura » Zinema

Laburpena:
Zinemak zentsura zegoen eta ezin zen edozein pelikula ikusi. Zati batzuk kendu egiten zituzten eta askotan ezin izaten zuten pelikula ondo ulertu. Elizak indar handia zuen.

23. Erromerian mutilekin komeriak

- **Erref**: OND-031/002
- **Iraupena**: 0:03:21. **Hasi**: 00:03:27. **Bukatu**: 00:06:48
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:
Igandeetan erromeria egoten zen kioskoan. Helduta dantzan eginez gero, Mariaren Alabetako domina kentzen zieten. Dantzan egiten ez zekiten mutilak ere ibiltzen ziren erromerian. Anekdota bat kontatzen du. Neskak elkarrekin dantzan hasten ziren eta ausartzen ziren mutilek dantza eskatzen zieten.

24. Arropa berria andramarietan

- **Erref**: OND-031/003
- **Iraupena**: 0:02:10. **Hasi**: 00:06:48. **Bukatu**: 00:08:58
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:
Andramarietarako arropa berria janzten zuten. Martxoan antxoei burua kentzera joaten ziren eta han jasotako dirutik gordetzen zuten arropak erosteko beste. Neguan zelako jantzi eta oinetakoak izaten zituzten kontatzen dute.

25. Burgosko prozesuagatik protestak

- **Erref**: OND-031/005
- **Iraupena**: 0:01:07. **Hasi**: 00:11:25. **Bukatu**: 00:12:32
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco

Laburpena:
Burgosko prozesua egon zenean, elizan egon zen jendea protestan. "Cristo Rey"koak etorri zirenean, apaizarengana joan ziren, elizan ez baitzegoen inor.

Transkripzioa
- Miren Lore: Hamen eguazen, Proceso de Burgos eon zanin, ba, elixan sartute, protestan. Eta, bueno, ba, abarik ba, laga eitten otsen /etxetzen/. Klaro, elixi danona dan morun ba, laga otsen /lagatzen/. Baiña, klaro, ba, gero eguazen usaiñak, gerua ta hurria datozenela horrek, gerua ta enteraua eon eta zeozer eskriton bat-edo entrega eta ya hortxe gabin kasualidadez orduntxe entrega eben.
- Nekane: Arratsaldi zan. Orduntxe, dana dalakun, orduntxe amaittu eban, orduntxe amaittu eben /amatxuben/.
- M. L.: Eta orduntxe gabin etorri Cristo Reykuk eta, klaro, elixa jun tzin, baiña elixan ez eben topa eta elixan... jenteik. Elixan ez eben lez topa, abarin etxea eta abariei eurei saki. Don Jesusei ta.
- N.: Ta orduntxe jantzi nittun prakak.
- M. L.: Orduntxe jantzi ebanela prakak.
- N.: Prakak. Handik, handik…
- Lehenengoko bidar?
- N.: Lehenengo bidar.
- M. L.: Biharreako be bai ordun? Biharreako nitzako lehenagotik zebizen. [...]
- N.: Ez dakitz, ez dakitz /estaitz/. Ziur ez dakitz /estaitz/, baiñe dana be ixango zan denpora gitxi barrun.

26. Makilatu ez baina depilatu bai

- **Erref**: OND-031/006
- **Iraupena**: 0:03:47. **Hasi**: 00:12:32. **Bukatu**: 00:16:19
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Apaintzea

Laburpena:
Erromeriarako ez ziren makilatzen. Nekane depilatu beti egin izan da; lehenengoan bizarra kentzekoarekin, gero atxurrarekin eta ondoren krema batekin. Galtzarbeak ez zituen depilatzen.

27. Aita salbokondukto eske

- **Erref**: OND-031/009
- **Iraupena**: 0:05:11. **Hasi**: 00:22:32. **Bukatu**: 00:27:43
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:
Aita preso egon zen Miren Lore oso ume txikia zela. Kartzelatik etorritakoan, salbokonduktoa behar zuela eta, agiri eske joan zeneko pasartea. Aita abertzalea zen.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-07

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com